

Dosarul nr. 2ra-1271/22
2-21096117-01-2ra-12092022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. V. Robu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ludmila Tetca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Tetca împotriva Școlii de Arte Plastice pentru Copii Drochia, intervenient accesoriu Inga Tomasevici, cu privire la anularea ordinului, restabilirea la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 28 iunie 2021, Ludmila Tetca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Școlii de Arte Plastice pentru Copii Drochia, solicitând anularea ordinului nr. 13 din 04 iunie 2021, restabilirea în dreptul la muncă în cadrul Școlii de Arte Plastice pentru Copii Drochia, încasarea salariului pentru perioada privării ilegale de posibilitatea de a munci, încasarea prejudiciului moral în cuantum de un salariu mediu lunar și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, luând cunoștință de ordinul nr.13 din 04 iunie 2021 cu privire la demisie, emis de directorul Școlii de Arte Plastice pentru Copii Drochia, a constatat desfacerea contractului individual de muncă, începând cu 04 iunie 2021, în temeiul art.86 alin. (1) lit.y¹) Codul muncii.

Reclamanta și-a exprimat dezacordul cu ordinul nr.13 din 04 iunie 2021, menționând despre ilegalitatea acestuia, întrucât nu a depus cerere de demisie. Demisia este una din modalitățile de încetare a contractului individual de muncă, ce ține de inițiativa salariatului și este reglementată de art.85 Codul muncii. Odată ce titlul ordinului este eronat, ca fiind cu privire la demisie, iar în motivarea, de drept, s-a încercat de a insera din domeniul concedierii, ordinul urma să reflecte expres: ce contract de muncă se desface, funcția din care se eliberează persoana și în privința cărui salariat operează concedierea.

Totodată, a menționat că, vârsta de pensionare nu a survenit la 04 iunie 2021. Angajatorul luase în considerare vârsta de pensionare la încheierea, pe termen determinat, a contractului individual de muncă nr. 4 din 01 septembrie 2018, cu acceptul funcționarului de la secția cultură. Încetarea raporturilor de muncă prin

ordinul nr.13 pentru motiv de vârstă de pensionare, face abstracție de faptul că, a fost încheiat contractul individual de muncă pe termen determinat, iar condiția fixării termenului este anume vârstă de pensionare. Încetarea raporturilor de muncă din motivul indicat, nu este posibilă cel puțin până la expirarea termenului stabilit în contract, în special când își face onest meseria. Vârsta nu reprezintă un obstacol pentru exercitarea obligațiilor de serviciu, moment deja apreciat la încheierea contractului de muncă pe termen determinat. Or, corespunde perfect serviciului, nu are impedimente pe criteriul de sănătate, experiența este enormă, performanța fiind în creștere. Angajatorul, în pofida faptului că, contractul individual de muncă este încheiat pe termen determinat, ținând cont de vârstă de pensionare, deși, nu a expirat termenul contractului individual de muncă, a concediat-o, fiind comise încălcări, precum și a acționat ilegal în raport cu ea.

Prin cererea de concretizare înregistrată la data de 22 octombrie 2021, Ludmila Tetca, reprezentată de avocatul Virgiliu Rusu, a solicitat încasarea salariului neprimit pentru perioada privării ilegale de posibilitatea de a munci în cuantum de 39416,70 de lei, a prejudiciului moral în cuantumul unui salariu mediu lunar de 7883,34 de lei.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, a fost atrasă în proces Inga Tomasevici, în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 08 decembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Tetca împotriva Școlii de Arte Plastice pentru Copii Drochia, intervenient accesoriu Inga Tomasevici cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în dreptul la muncă, încasarea salariului pentru perioada privării de posibilitatea de a munci, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin decizia din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Ludmila Tetca, reprezentată de avocatul Virgiliu Rusu și s-a menținut hotărârea din 08 decembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central.

În consolidarea soluției, instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a concluzionat, în raport cu drepturile reclamantei/apelanta că, dreptul angajatorului la concedierea reclamantei Ludmila Tetca a apărut din momentul când au apărut solicitări a tinerilor specialiști în angajare, iar apelanta deținea statut de pensionar.

Instanța de apel a reținut că, reieșind din prevederile art.86 alin.(1) lit.y¹) Codul muncii, angajatorul are dreptul de a concedia oricând salariatul care deține statutul de pensionar pentru limită de vârstă, ținând cont de natura specifică a domeniului de activitate în care se aplică această limitare, prin încetarea raporturilor de muncă, cu angajarea tinerilor specialiști.

Deci, instanța de fond la soluționarea prezentului litigiu just a constatat că, a existat temeiul legal de desfacere a contractului individual de muncă, fiind indicat motivul de concediere, vârstă de pensionare a salariatului ca circumstanță reală care a servit temei de concediere și necesitatea angajării tinerilor specialiști.

Suplimentar, instanța de apel a reținut că, privind denumirea ordinului de concediere nr.13 din 04 iunie 2021, în care s-a menționat termenul „demisie”, va constata ca o eroare, care nu afectează în cazul concret esența și temeiul de încetare a raporturilor de muncă, or, potrivit cererii prealabile și din însăși acțiune rezultă că reclamanta nu a fost indusă în eroare de această denumire, fiind în cunoștință de cauza încetării raporturilor de muncă și anume statutul de salariat care a atins vârsta

de pensionare.

Astfel, ordinul nr.13 din 04 iunie 2021, emis de directorul Școlii de Arte Plastice pentru Copii Dochia cu privire la desfacerea contractului individual de muncă cu Ludmila Tetca, în temeiul art.86 alin.(1) lit.y¹) Codul muncii, începând cu data de 04 iunie 2021, este legal și întemeiat, respectiv cerința privind anularea lui urmează a fi respinsă, după cum și cerințele privind restabilirea în funcția deținută anterior, achitarea salariului pentru lipsa forțată de la locul de muncă și a prejudiciului moral urmează a fi respinse, or, acestea sunt subsecvente cerinței de bază și nu au temei juridic.

La 12 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.164), Ludmila Tetca a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată, încasarea de la intimat a cheltuielilor de judecată.

În susținerea recursului s-a invocat că, la caz nu s-a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, s-a interpretat eronat legea și s-au comis și alte încălcări, care au condus la soluționarea greșită a cauzei, precum și s-a apreciat arbitrar probele administrate.

Cu referire la prevederile art. 118 alin. (3), art. 239, art. 240 alin. (1), art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, a susținut că, soluția emisă în cauza dată denotă că, instanța de apel nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale.

Recurenta a considerat injustă aplicarea Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii în susținerea ideilor că, preferințele bazate pe calificările cerute pentru o anumită ocupație, nu reprezintă o măsură discriminatorie și în cazuri excepționale, pentru anumite profesii, poate fi stabilită limita de vârstă pentru exercitarea profesiei. Or, funcția sa nu se atribuie la „acea ocupație” sau la „acea profesie” în care trebuie să fie stabilite limite de vârstă pentru exercitare. Persoana angajată în locul său nu prezintă calificări superioare în raport cu ea, intimatul fiind în imposibilitate de a răspunde la vreo întrebare pertinentă acestui aspect în instanța de fond, astfel încât instanțele ierarhic inferioare nu au avut nicio sursă nemijlocită și verbal verificată care le-ar fi permis să aplice aceste norme cu privire la calificarea insuficientă. Succesele în profesie, participările active la activitățile extracuriculare denotă un potențial de profesionist demn de invidie chiar și pentru cadrele tinere.

Recurenta a opinat că, angajatorul a acționat neobiectiv și tendențios. Persoana angajată nu este un tânăr specialist, întrucât a absolvit instituția de învățământ cu 14 ani anterior, nu are studii psihopedagogice, nu a fost anterior angajată în domeniu, deci, nu are cursuri, seminare, participări la concursuri, expoziții solicitate de minister. În încercarea de a-și motiva acțiunile, angajatorul a prezentat argumente absurde, deși, s-ar spune despre comportamentul nedisciplinar, însă lipsesc ordine de sancționare disciplinară.

Instanța de fond și instanța de apel au judecat cauza fără respectarea art. 130 Cod de procedură civilă și au emis o soluție în contradicție cu circumstanțele cauzei. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

CtEDO reiterează că, deși, articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr.288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

În cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. În conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței în urma examinării apelului. În sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CtEDO, în cauza *Suominen vs. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”. Totodată, în cauza *Van de Hurk v. Olanda*, hotărârea din 19 aprilie 1994 și cauza *Dulaurans v. Franța*, hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CtEDO a statuat că, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat. Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico v. Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33). Instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată. Dreptul de a fi auzit, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel. Din conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate, a conchis că, instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material desprinse, inclusiv din convențiile internaționale, care, în opinia sa, nu sunt tocmai relevante speței.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 12 septembrie 2022 (f.d.165) a fost expediată în adresa intimaților și a fost recepționată la 16 septembrie 2022, de către Școala de Arte Plastice pentru Copii Drochia, conform avizului de recepție (f.d.167). Din adresa Ingăi Tomasevici s-a restituit instanței corespondența ca fiind nereclamată (f.d.168-169).

La data de 13 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 170), Școala de Arte Plastice pentru Copii Drochia, reprezentată de avocatul Grigore

Postovanu, a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea respingerii recursului.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 23 iunie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 12 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.164), ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ludmila Tetca, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ludmila Tetca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele

de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ludmila Tetca.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ludmila Tetca împotriva deciziei din 23 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat